

ШЫН

1969 ч.
АВГУСТ

19

ВТОРНИК
№ 194 (8040)

Өртөө 2 көп.

ШЫНАРНЫҢ КҮРҮНӨ ШЫЛГАЛДАЗЫН ТУТКАН

Бүдүрүп үндүрүп бараарынын шынар талаамы биле күрү-
нө шыналдагында түзүп ханаарынын айтырларынын ха-
рымылар ажалда кылып турар тускай эртеминде турас-
каалдык база бир байырлаптык демдегелди. СССР-нүн Ми-
нистрлер Чөвүлелинин чанында стандарттар, кемчаалар
болгон кемчаал приборларынын көптөгөн шынар демдегелди
Ленинградта СЭКП-нүн ХХП съездинде аттыг металлургия
авиоуна тымыскаан. Заводка хүртү-биле көдөлүр, 178 мун
киловатт күчүзүг турбиналар эки шынарларынын база бир
шыналдазын туткан. Баштайгы бир болук мыдыг агрегат-
тары Дундайду туруп турар Джердан — Демир Хаалга элек-
тросетицизмге бээр кылдыр Югославия биле Румыниянын
кады кылган чыгышн өзүгүрүп бүдүрүп турар.

Бистин чуртууска күрүнөшүн шынар шыналдазын Стя-
дарттар комитетинин саалын өзүгүрүп тургускан. Ол ком-
тет шынар айтырларынын ханаарынын ажалда кылып
турар совет база кол-кол делегей төптөрү биле, чогуур на-
ционал организациялар-биле ажал-ын харылааларын ту-
руп турар. Ияк 1-де үндүргөн дындагынын өзүгүрүп алыр-
га, кылгыларын күрүнө шыналдазын болгон оларга
шынар демдегелди «эдилээр» өргө тымысрын системалар ам
делегейин 32 чуртунда ажалдап турар.

Шылгалдазын дээр марказ-биле, бодуку эки эки кы-
лыгы — электромоторларын марказлар көпчөкчө алган
баштайгы совет бүдүрүлгө терм Москваын Владимир Паныч
аттыг завод болгон.

Күрүнөш шынар шыналдазы — экономика ханаарыны-
н улуз шенде 1967 чылдын эгеленде эгелен.

(СЭТА).

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Совединин болгон Министрлер Чөвүлелинин органы

УРАН ЧҮҮЛ ФЕСТИВАЛЫ

В. И. Лениннің төртүнчү хундун бээр 100 чыл оюн-
га холбаштыр Бүгү-российн уран чүл фестивалын чору-
дар дугайында доктаалды РСФСР-нүн Министрлер Чөвүле-
ли бо чылдын ияларда хүлөөп алган. Алаа үлдегелди,
бистин республикага бо фестивалдык калган, канчаар чору-
дарынын тускай доктаалы хүлөөп алдыган, республиканын
болгон районнарын оргкомитеттери тургустунгулаан.

Улуз баштайгыны алаарын ажалдагы фестивалдык
фестивалдык баштайгы эгелээ Тываның колхозтарында,
колхозтарында, Кызыл хоорайга бо чылдын чазында бо-
луп эрткилеэн.

Фестивалдын ийги эгелээ районнар төптөрине, ия-
нун эгеленде чедир болгулаан. Районнарга эрткилеэн фести-
валдар В. И. Лениннің «Уран чүл чоңуу болур» диген
мерген айтымын алаа шынымын база катан бадыткан,
улузчу таланттарынын байырламы болгон. Таланттыг чээ
кыжылар хой илереткенде, бот-тымыгы уран чүл кол-
лективтеринин репертуары байып, идеялг дегенде, утпа-
шылары улам бедир турарын, оон кыжыкчыларын күсө-
нөмерлеринин мергелешкенин оскени уран чүлгө, чо-
лодочкы чорукка алаак мыйан, халкыномдыктын база ка-
тан бадыткан. Ол ишкан улузчу таланттарынын коллек-
тивтеринин кыжыкчыларын сагы артык чылдазын
ыракта оскенин көргүсөн.

Бо чылга фестивал Эрия районунга организастыг эки
эртин, уран чүлүдү бүгү-ле хевирлерин чоңуу талант-
тыг көргүсүнгөн. Улузчу уран шевирлерин кылгыларын
делегелди организастаттыган, шевир кыжылар илеретти-
ген. Чоон-Хемчин район фестивалы кыжыларын артык
бедир организастыг болгон идея-мергелешкени эрткин.
Им-лаа коллектив фестивалдык негелденди эки күсөт-
күсөт — экилеэн программалар байлап, алаа-бүгү хевирле-
рин, бедир утпа-шынымын, уран чөмөкчөдү, идея-хем
көрүштүг, чогадыкты тымыгыр болгон, сепеа культураны
бедир. Ол ишкан Бил-Хемчин фестивалы база эки эртин.
Бот-тымыгы уран чүл коллективтеринин аңгыда агит-
кувирбригадаларын, уран номучуларын дээр оске-да
хевирлерин талаамы-биле конкурстарын эрткин. Район-
нарга фестивалды эрткин улузчу уран чүл байырла-
ды болгон.

Илчалаа-даа Танды, Барыш-Хемчик районнарга бо чүгү-
ла ужу-дуалыг кампаниянын чогуу негелдер өзүгүрүп
эрткин кичиленге албаан. Районнар фестивалдарын
июнь 1-ге чедир эрткин СЭКП обкомуну бюрозуну
доктаалды айткан турбуге. Тандыга фестивал июнь 13-
те эрткин. Чогуу организастык чоң чоруун көргүсөн, бедир
кыжы болгон, репертуар байлап эвес, идеялг дегенде
чымыс номерлер кайы хой. Илчалаа «Межегей» болгон
«Росси» советтарын бот-тымыгы уран чүл коллектив-
терин экилеэн номерлер кыжы, бот-лаа бедиреткенде,
а «Алаа» советтар шугу киришкен. Районну эрткин,
совет оргпартиянын удуручуларын фестивалды эрткин
чүгү-ла херекке албаан, илчалаа партия райкомуну
агитация болгон пропаганда кылдыган эрткин. Танды
Ташкык оон партиянын удуручуга албаан, чогуу дуа-
көргүсүнгөн. Партия райкомуну, райкомуну удуручу
ларын фестивалды ажалдагы бейли олурушкан. Танды-
нын комсомол райкому бо чүгү-ла кампания эрткин
кыжыкчылар шугу чоң болгон.

Ол ишкан Барыш-Хемчин район фестивалын эрткин
терин чедир бот болгулаан. Республикада база бир та-
ланттыг диген коллектив — «Болышкы» колхозу бот-
тымыгы артык киришкен, оон аңгыда Адам-Барыш
күлүнү коллектив база келбөөн. Ол дээр бот-терде
партия организацияларын секретарлары эрткин Оуру биле
Самыг оларга партия райкомуну талаамын чогуу
хемчин көргүсөн чоңуу чүлүдү болгон.

Бо фестивал чүлгө бот-тымыгы уран чүл коллектив-
теринин концерттер-биле кызыгараттымыс — алаа тус
терде чурттан, ажалдап турар улузчу уран шевирлерин,
илям-бүгү чогадыкты тымыгыр болгунерин кылган
ажылдарын база экилеэн киришкен ужуругү турбуге, чүгү-
ле Эрия район улузчу шевирлерин кылгыларын район
фестивалына кириштеринин аңгыда, оске районнар-
нын оргкомитеттерин оон чедир албаан.

Районнарга эрткин фестивалдарын түнөөн үндү-
рүп тура, эки-ле пилдегел диген улузчу таланттарынын
республика фестивалына кирип кылдыр киришкен.
Бүгү-российн бот-тымыгы уран чүл фестивалын үн-
кү эгелээ бистин республикага бо чылдын сентябрда
попирге чедир Кызылга болур. Ол дээр район бурзуну
бот-тымыгы уран чүлүдү Тываның Совет Эдиленин
улуз өгүлөөнө каттышканда бээр 25 чыл иштинде сай-
маралы түнөөн көргүсөн чогадыктын улуз өтчөт болур.
Ыланган район бурзуну бот-тымыгы уран чүл кол-
лектив Кызылга илчан экилеэн, республика фести-
валыга кириштерин концерттин бүгү талаам-биле салдыган
негелдерге дүжүгү турар кылдыр, эки дээр чор дээр үй
үе иштинде хымычалыг бедиреткен негелетин турар.
Моон мурунда эрткин республика корудаларын чам-
дык районнарын экилеэн ишкан далам-биле бедирет-
кенде, ишкан номерларын концерттер чок болгон турар
ужуругү.

Кызылга чүлгө концерт көргүзүндө аңгыда, районда
чонор-дапкан, илчан чазыларын, алгы-кеш айман-
ды, пос. дүг кылгыларын даараар, артыр, сырыр
шеврлерин, демар аймандан шугу куларларын, дара-
шарларын — улузчу уран шевирлерин бүгү-ле кылган
ажылдарын, фотонун болгон чураларын болгунерин
база ийи-чалгыс тургучуларын, чурок болгон кино ти-
рыкчыларын чогадыкты ажалдарын экилеэн дегенде тур-
ар ужурт.

Кайы-даа районну Кызылга көргүсөн бот-тымыгы
уран чүлүдү түнөөн үндүрде ол районда культура ала-
бан чедирини кышка бедиреткенде калгы ажалды кыл-
дыгынын база өренип көрү чугааюк. Ыланган культу-
ра албан чедирини кышка бедиреткенде кышка хуу-да
иштинде эки шынары доозар дээр бүгү хемчегерин ап чо-
рудар херек.

Республиканын Култура министрствозу база оон уду-
тулазында турар Улузчу чогадылга бажымы, хогүм-
ния театры, Чуручулар эдилеи, методика кабинети ра-
йоннарын бот-тымыгы уран чүл коллективтерине, улуз-
чу уран шевирлерге дээр оске-даа чогадыкты талант-
ларга методиктиг болгон практиктиг дузаны чедир херек.

БИСТИН /республикага

Ажаалдада киржи берген

Чаячыл болганын өзүгүрүп күсүк дүжүг
ажаалдагы автоапарат колонналар
чоруп турар. «Тыва автоапарат» кат-
тыжымынын Кызылга бүдүрүлгелери
республиканын тараал районнары — Тан-
зыны, Каа-Хемчин ажал-агылар-биле
дүжүгүлгө, керэнип кырып, бүдүрү-
септе бедиреткен автоапараттарын чору-
дуп турар.

Тандыда күрүнөш кээр ажал-агы
дүжүгүлгө станцияны мал кемини кур-
лавыларын болгон тараа сөөртүгүнө
ажылдар 20 машинаны № 2 автоа-
парат бүдүрүлгөсү август 8-тен эгелеп чо-
руткан. Ам олар чедиреткен ажаллап ту-
раарын АТБ-нин ажаллап кылдынып на-
чалыгы эки Петруния релакция диген-
кал.

Ол-ла бүдүрүлгөн чолачылары Каа-

Хем районну «Коммунизмге орук», «Ле-
нинчи орук» колхозтарга, «Бурунгаар»
совхозга ажалдаары-биле чоруткан. «Ком-
мунизмге орук» колхоз баштаар чери, «Бу-
рунгаар» совхоз дирекциялар барган авто-
апараттарын долу ажаллап шылавай,
ажыл-биле четче хандыбайн турары АТБ-
ниң ажаллап кылдынып хыналдазын
илерээн.

Кызыдын № 1 АТБ Каа-Хем районну
дээр ажал-агыны 50 автоапарат чору-
дур хулаалгелди. Дүжүг чедир 27 авто-
мобил дүжүг ажалдазында киржи берген.

Ажаал алымында барган чолачылар-
нын хой кези тараа сөөртүлгөсүнө, сеп-
те бедиреткен моон мурунда-лаа чылдары
кирип келген дүжүгүлгө кыжылар бо-
лур.

Бистин морр.

КӨК-ЧЫРААНЫҢ СИГЕНЧИЛЕРИНДЕ

«Улуз-Хая» совхозун Бек-
Чыраа салбырында мал кемини
бедиреткен сөөлүгү үеде
эдилэн шуулаан, совхозта оске
салбырын мурун турар.

Салбырын хой сепи шөгү болур
Көк-Чыраа ситенин кезер,
бедир, сарааттар үзүк-
тебейн турар. Ортумал-биле
30 га хире черин ситени
бедиреткен артып турар. Ол
дээр ситен болуп, сарааттар
күштүгү ортумал хемчаалыг
дегенде. Чыжээ, техниканы
чеп ажаллап, бар күштерин
эки организастаар болза, хүн-
де 60 тонна хире ситени сараат-
тап болур.

Кескен ситенин барык 80
хууун Адыш-Шынаа суг-ба-
раан фермазыга сөөртүп че-
дирген, мында сарааттаан. Ы-
чанган ферма кышын үеде
экареткен ситен сөөртпөс.

Бо чылдын ситенин дүжүгү
эрткин чылгызынын ийи ка-
тап ажал. Ычанган ситен
планын күсөтпейн баарынын
барымдазын чок. Илчалаа-даа
салбырын бедиреткен ситени

нын планы 2031 тонна болза,
ам күсөдөп алганы 800 тон-
на ажал, ол дээр планын
чарты бези четпес-тир. Ам
дүжүг ажаал алымынын
массалыг үеде чогуулаан.

Моон ап көргө, ситен не-
гелеткен темпиз оожу чо-
руп келген тодаргай-дыр.
Ажалын темпиз сөөлүгү үеде
эдилэн шуулаан болза-лаа,
планын хой кези күсөтпейн
мэзия алырга, ам-лаа күштү
немерэ, ажалды күжүш-
кенин дандылар негелетин
турар.

Адыш-Шынаа фермазынын
коллектив хой калдырлары-
биле ситенин кезип, боттары
болуп, сарааттап турар. Ал-
дыш-Шынаанын, Улуз-Алаа-
тын, Уданын, Шалгыттын,
Артынын, Долганар-Даштын
ситен кезер чедиреткен хол
дегенде. Мыдыг болгонда, сал-
бырын удуручулар хой
кадымы-биле ситен кезер
авионун составын ийи катап у-
латтары, бир айт машина-

ӨВҮРДЕН МЕДЭЭЛЕР

ТУКТУГ БРИГАДА

«Торгалыг» совхозун Чаа-
Суур салбырын Ак-Чыраа-
да Балган Маддыга удуруч
сигенчилер бригаданы тушту
аныяктардан тургустунган.
Бригада боттарына оналган
сиген планын сентябрь 1-де
күсөдөп дээр күжүшкенин
сигенчилер бригаданы тушту
акылдап турар.

Бо бригада райога мал те-
мип бедиреткен турар комсомол-
чу аныяктарын бригадалары-
нын аразында калбарган со-
циалист чарыктын тилекчи
болуп, ВЛКСМ райкомуну
шугу чоруп Кызыл ту-
гун бажыг туштушкан. Сөө-
гү оон хонукту түнөөнө
база-ла Балган удуруч
аныяктар бригаданы тилекчи
болуп артык. Ычанган Кы-
зыл тук оларда хевээр арты-
шкан.

КОМИССИЯ ДУЖААГАН

Салгы, Солтур, Бора-Шай,
Чаа-Суур, Торгалыг шко-
лаларын кышка бедиреткен
бүдүрүлгө доозулап, күрү-
не комиссияга дужаатты-
ган.

Октябрында 30 чылды аттыг,
Кызыл тукут Салгы сес чыл
болгон Чаа-Суур сес чыл шко-
лаларын септегелди кө-
чүт ала кылдыгынын күрү-
не комиссия оналган демде-
гелди.

ИНТЕРНАТКА ШЕФТЭШКИН

Торгалыг оон чыл школазы-
нын чаа интернаттын ту-
дуу чоруп турар. Дуг-Дак
көдө Соведин дараам эки Ба-
дыгынын база партком-
ун удуручуга-биле Торга-
лыг суурун чуртакчылар
шефтешкенин чоруткан. Ийи
хунун шефтешкенин со-
везтуг тудууларында 30
иляк, суурун алаа-лаакчы-
лары база херэженин 93
иляк интернаттык кышпа-
нын илякын тургускан, кыры
бүрүн доурактан, шалааар
өрдөдөр иштин арылган.

Чаа интернатты тудуун бо
чылды бурун доозар.

КОЖАЗЫНГА ДУЗА

Моодун Убса-Нур айма-
нын Салгы сумуунун төвүн
Өвүр районну «Кызыл тук»
колхозуну тудуулары кыш-
кыл бурунгаар чаа школан
тудуу берген.

Бо чылдын ол школан сеп-
тегелди база-ла «Кызыл тук»
колхозун тудуулары чо-
руткан. Школаны эки шынар-
лыг септе бергенде моон
өңүктөр боттарынын өөрү-
күрүн илереткен.

Т. КЫЗЫЛ-ОЛ.

Деткивишаан

Бай-Тайга районда «Тээди»
совхозун Бай-Тал салбырын-
да 348 га кескен шөдөн 312
тонна ситени болуп сараат-
таан. Салбырын ситен шөдө-
ринде 6 эвеноз 156 кизи 4
трактор, атыг 2 машинамы,

78 хой кадымы бар. Мугур-
Талда Донгак Дугул-оолга
уудуруч комсомолчу аны-
яктарын эвеноз 100 тонна
ситен бедиреткен планынын 70
ажык кылып, муракчы
ажылдап турар.

Салбырын ажал-ишчилери
«Межегей» совхозун, «Искра»
болгон «Тилеке» колхозтар-
нын хову ажалдачыларынын

бедиреткен хулааларын улуз
көдүрүшкүнүгү дегип, та-
нышкан. Бо хунерде бердин-
гел планын кырында 100
тонна ситени немей бүдүрү-
пүгү сорулган салган матери-
ал турарлар. Салбыр баштаар
чери, партия өргө организация-
лар болгон көдө Совет хову-
нун ажал-ишчилерин ажал-
дап, чуртазында бүгү-ле та-
рымчалыг байдалы тургузар
дээр бүгү таланын кичаа-
гын кошкатпайн келген.

С. ДОНГАН.

Шкоачыларга

Зоткен субботада Кызыл хоорайга чаа өвөдиге чылыга
тураскааткан школачыларын оон чугула өвөдиге номча-
рынын, чуруур, бижири саазын мыдырааынын, оон, ныс
ууларын школа формаларын, кышкы, чыгы иди-хемин
базары болгон. Ажаа нитииз-биле хоорайны 20 ажал
магазинири чугула хергелдин бараанарын деген саткан.
Школачыларга тураскааткан бо базар үзүнде формаларын,
фуртуканы халасын быжып, ууларын негелдегел хан-
дырган.

Школачыларга базар-биле хергелештир универмаг чок-на
ызы шөгө ажал-бүрү пас материалдарын ажалчы чонга
саткан.

Чөөн-Хемчин район.

Б. МОНГУШ.

Чөөн-Хемчин район.

БАЙЫРЛАП ДЕМДЕГЛЭЭН

Москвачылар биле наймыс-
лал гаризаонуун дайынчы-
лары бүгү улузду байырла-
лы — СССР-нүн Агаар Флodu-
нун хүтүн калба-биле дем-
дегелди. Август 17-де клуб-
тарга, культура бажынарына
болгон ордунуларга алдар-
сугалыг шегит удуручулары
— хамааты дайынчы, Ада-
чуртууг Улуз дайынчыны ил-
риктелери, Совет Эдиленин
Маддылары удуручулар
биле болгон Социалист
Күш-ажылын Маддылары
биле ажалы чонор тала-
лекчилерин ужуушканын
мынары болгон.

Хамааты ужуу чүлү
деп аас журалык үн-
дүргө Москвачыларга бол-
гон наймыскааткан ажал-
ларына Совет Эдиленин
ийи дайыр Маддыры П. М.
Камоин, СССР-нүн ажал-
лыг удуручу Ю. К. Карма-
нов болгон оон-лаа өскө-
лөр чүе чугаалаан.

Културанын болгон ды-
тапталын «Соколыны» па-
рыгына Сонгу чук умар чү-
лүгүн, хамааты Агаар Флodu-
нун удуручулары ужураш-
кан. Совет умар чүлү ишчилер-
ин байырлап ажал бол-
дуган чон селгүстөмөни-
н Културанын болгон ды-
тапталын Наймазов па-
рыгына, Совет Армияны М. В.
Фрунзе аттыг Гол бажы-
нын партияны Гол бажы-
нын болгон дытапталын Дар-
жынскы аттыг партияны
болгон.

(СЭТА-нын морр).

АЖЫЛЧЫН САЛГАКЧЫЛАРГА ХҮНДҮТКЕЛ

Хөмүр-деш кышкычылары
Петровналарын, Нефедовтар-
нын, Писаревтерин, болгон
оон-лаа өскөлерин хой-хөй
өгүлөөлөрдө шөгит кыжы-
нын кылыр ажал салгыч-
лардан салгычлары шал-
гы, мызуур, салгаан, хо-
чун ажал-ын боту берген До-
нецкын 2-7 дугура шалга-
нын парткомун мыдыг өгү-
лө бургуу ажал кылдыр
ажыктын салгычларын не-
жээлг эрткин турар деп
шөгит үндүргөн.

Шалгаа эрткин баштай-
гы мыдыг байырлап Андрей
Миронович Оберонкун
өгүлөөлөрдө тураскааткан.
Оон намыда чегинче эд баш-
тай киригенде бээр чартык
чүс чыл эрткин. Партия кеи-
гүт ажал оон ажалын Төзөн
чуртун мурунга ажал эвес
адам-халымын. Ол ийи ре-
волюция киришкен. Төзөн
чурту дайын чылдарында
камалаан.

Андрей Миронович В. И.
Ленин-биле ужурашкан оон
сатгы-сеткилден калба-даа
уттудурбас. Ияк келер деп,
ажыктын болгон солдат депу-
таттары Петровга Советни-
н төлөөлөктөн илчалдыр-
га, Оберонку бодунун кома-
ндаын Финлянд вокалга э-
келген. Улуз башкычынын
үнүн эд баштай алаа ды-
наан. Доцецкын ол шалгы-
р Пинтер ажалчыны биле
болгон Кронштадт далайчы-
лары-биле калы Кышкы орду-
ну штурмаларына киришкен.
Советтерин ийги бүгү-рос-

Шалгыларын салгычлар
хулааларын үндөлдөктө-
лөр — Андрей Миронович биле
Мария Петровнага ол байыр-
лаалды үеде хой-иляти ор-
ганизацияларын байыр че-
дирген бажыны тымыска.
Оларга алдар кылдыр комперт
болгон.

Ажалтын салгычларынын
кежээлери Горловкын, Кра-
маторскын бүдүрүгө херге-
риде болгон тудууларында,
үлөтүрүгү ол херин эске-
даа хоорайларда эрткин
турар апарган.

(СЭТА)

ДОНЕЦК.

Шалгыларга тураскааткан культуранын чидирг чонга
ажаа алыгында Улуз-Хемде «Улуз-Хая» совхозун механи-
заттарын илчазыгын угулдуруган.

ЧУРУКА: комбайнер ТУЛУШ ДАШ-ОЛ 700 ажал га чо-
лө көк-тараан шалгынын ишчин, идеялг киришкен. Ол
ам өвү-биле эске шалгылар тараа нестиргелгиз үргүлүп
турар. Чанында чурута комбайн-биле тараа нестиргелгиз

О. ОХЕМЧИКТИН фотозу.

Медиктерниң делегей шуулганы

МОСКВА. (СЭТА). Хан сайгара кудар
талаам-биле XII делегей конгресс бистин
Төзөн чуртуусун наймыскаатын август
17-де ажалттыган. Конгресске деле-
гейин бежен ажал чуртарын төлө-
дөкчелер киришкен.

Ам эгелде медицинанын ажал-чору-
дугалыг хан сайгара кудар ажал-биле
шугу холбаштырган чалгы-даа ажалы
чок деп болур. Делегей миллион-милли-
он кыжылар ажал-тын оон ажалында
камалап адылган.

Делегейин хан сайгара кудар физио-
логтарын XII конгресс оон хундуу
президентин, СССР-нүн калык камгала-
лыг министри Б. В. Петровский ажал-
кан. Оон кыжыкчыларын чедирин-
нерин болурун Совет Эдил

САЛДЫНГАН СОРУЛГАНЫ КҮҮСЕДИР

Алдарыг ленинчи юбилейи болгаш Совет Тыванын 25 чыл болур байырлаанын биетин республиканын ажыкчы чоннары политиктиг болгаш күш-ажыкчы коордуушкун-биле белеткенни турар. Эрткен чөвүн беш чылдын дүгүзүндө Тыванын хоорай, суурларында дыка хей тудуглар туттунуп, ажылгалаа кирген.

1944 чылда тудугга капитал салымшыкын 700 мүн рубль турган. А 1968 чылда ол чырагай 42,3 миллион рубль чеген. Бо чылдын 56,4 миллион рубль түнүктү тудугларын ажылгалаа киирери күрүнө планында көрдүнгөн. Оон иштинде Кызылдын, Ак-Довурактын электрин станцияларын алгандары, 53,6 мүн дөрбөтчин метр шөлдүг чуртталга бажынаары, 1900 олуттук школаларын, 750 олуттук уруглар албан черлерин болгаш Ак-Довурак — Абазаразында электрин дамчылыгынын база өске-даа үлөтүр бугурууга объектилерин, көдө ажыл-агыйын, культура албан черлеринин тудугларын туудур көрдүнгөн.

Эрткен чылдын бирги чартынын түнөөдери-биле деңизге бо чылдын 6 айларында тудуг-монтаж ажылдарынын кемчиси 10,8 хуу өскөн.

«Тыва көдө тудуг» трестин тудуг организациалары чартык чыл планын 100,1 хуу күтүскөн. Ол трестин № 62 463, 741 көжүр чорутуу тудуг колонналарын чартык чылда кызыл ажылын күтүскөн апкан. Ол ышкаш № 72 механизм-монтаж колонна, № 1 орук-тудуг өргөдөлү, «Восток сантехмонтаж» тудуг колонназы алды аялдарын планын күтүскөн шыдаан. Боттарыга алган даалгаларын алган хей бригадалар ажыра күтүскөн. Олардан «Тыва даг-дуг» тудуг өргөдөлүшү эш Сендажынын, «Тыва кобальт» тудугда Монте Иргиттин, Кызыл эш Белокитин бригадаларын болгаш өскөдөр-даа демдеген болур.

Бо чылдын бирги чартында көдө черлерде 130 километр ажык электрин дамчылыгынын шүгүмүн, 12,5 мүн дөрбөтчин метр чуртталга шөлдү, оон иштинде Кызылда 3 мүн дөрбөтчин метр чуртталга шөлдү, 140 орунуг уруглар салдын болгаш өске-даа тудугларын ажылгалаа кирген.

«Тыва кобальт», «Тыва даг-дуг» комбинаттарын, Кызылдын тудуг материалдары кызыл комбинатын болгаш Тердик-Хаянын менчун-суу бугуруу бугуруушкунун, Каз-Хемин хөмүр-дам разрезинин тудугларында хей акша-херини шигээдип алдынтан.

Мичалажок бирги чартык чылда кол фондусуна көрдүнгөн тудугларын ажылгалаа киирери чүгө 54,7 хуу, а капитал салымшыкынын планы 68,7 хуу күтүскөн. Үлөтүр бугурууга болгаш көдө ажыл-агый объектилерин, чуртталга болгаш культура албан черлерин туудуруун күрүнө планы күтүскөн. Республиканын чурттагыч чону иштинде 9,4 мүн дөрбөтчин метр чуртталга шөлдү чезир албаан. Оон иштинде Кызылдын тудугуудаа Енисей кварталында № 1 бажынын, көдө тудугулар 90 орунуг уруглар салын, Төзиде 320 олуттук школаны ажылгалаа киирбөөн. Тудугларын дүргөн ажылгалаа киирер талазы-биле уугу хожуушкыларын Кызыл хоорайда, Барыш-Хемчик, Эрин, Тес-Хем районнара бар болуп арттыраан.

«Тыва тудуг» трест (өргөдөлүшү эш Ондар), тудуг-монтаж ажылдарынын күрүнө планын чартык чылда 72 хуу, тудугларын ажылгалаа кииреринин чыл планын 13,9 хуу күтүскөн. Оон алдыда «Кызыл үлөтүр тудуг», «Тыва даг-дуг», № 3 тудуг-монтаж, № 48 тудуг өргөдөлүшү күш-ажылын бугуруучулук чыгыс, машиналар болгаш өске-даа механизмиер бүрүч-биле ажылгалаа киирер келген. Ажылды нуруузуна хол-биле кылып, хей үени ажык чокка чыгарып турар. Оон ужурунда дүргөн кылыгыларын шыныра куду. Трестин тудуг организациалары тудуг-монтаж ажылдарынын бот-үнесин чигедиринин даалгаларын күтүскөй, саны-хө талазы-биле бергелерге таарып келген. Планиашкынын болгаш экономиктиг иди беринишкенин чак система-ынче шилчиринге белетке база кошмак. Ол тресте партия, профсоюз, комсомол организациалары тудугга партия-жы контрольду тургуспаан болгаш социалисттик чарыкты белен деңгелег организациалар шыдаан.

«Тыва септелге-тудуг» (өргөдөлүшү эш Емельянов), «Тыва суг-тудуг» (өргөдөлүшү эш Сурганов) трестерде бирги чартык чыл түнөөдери база-ла өөрүнчүг өскөн. Ол ышкаш

Барыш-Хемчик районун «Шекпээр» совхозта мал чөмөрүнүн белеткели хайныышкынын чоруп турар. Ында Куулар Эрес-оолга удурткан механи-застаан эвено 80 ажыг тонна сугданы бөлүп сараат-таан.

Сараат салыр тракторун башкарыкчызы (чур-рукта) Монгуш Каадыр-оол эрестиг ажылдап, хүнде үлүүн үргүлчү ажыра күтүскөн турар.

О. ОХЕМЧИКТИН ФОТОЗУ.

өске-даа өргөдөлүшүн болгаш министрстволарын ажыл-агый арга-биле чорутуп турар тудуг-монтаж ажылдары-нын алды айла көрдүнгөн планы чеген-не хууга кылынган.

Тус черин тудуг материалдарын белеткээр коллективтер-ден Кызылдын туулубу заводу, Улуг-Хем ыш үлөтүр ажыл-агый, трестерин бугуруушкуну, районнара амырал хандырылга комбинаттары куду шынарыг продукцияны белетке турар. Чартык чылда 55 мүн кезек туулубу, 2,8 тон-на чугайны, 400 кубометр демир-бетон конструкцияларын тудугларга чезир бербөөн. Чүгө «Тыва тудуг» трест чеди мүн тонна цементин чезир албаан. Мичалажок бар мате-риалдарын камналга чок чыгарып турар. Кызылда тудуг ма-териалдары бугуруу комбинатты туудугга чыгарылар акша-херинини сметада көрдүнгөнүн чүгө 20 хууу ажылгала-тыган.

Үлөтүр тудуг материалдарын өргөдөлү (эш Лунинков), «Тыва тудуг» трест бо чылдын арткан үзүндө тудуг мате-риалдары белеткээр комбинатты туудугга дозуп, ажылгалаа киирерин хандыра шигиринг хемчеглерин алыр хүлээле-тилер.

Чыл төнүзүгө чезир арткан айларга кызыл ажылдар ам-даа хей. Республиканын тудугулары 41 мүн дөрбөтчин метр тудуг шөлдү ажылгалаа киирер сорулгалыг. «Тыва ко-бальт» комбинаттын, «Орбита» станциянын, Ак-Довурак — Абазаразын, Ак-Довуракта үрүмкөш сортаар комплек-стин туудуг ажылгалаа киирер. Көдө ажыл-агый объекти-лер-биле бергелештир культура албан черлеринин, ылангы Бай-Хаакта, Төзиде школалары, «Тивелге» совхозта клуб-ту дүргөн доозарынче кичөөгөй салыр керек.

СЭКП Тен Комитети болгаш ССР-нин Министрлер Чөвү-дөли тудуг ажылын дүргөдөлүр база тудугуларын планын тө-лөвирин өстүреринче уланган хемчеглерин каш удаа ап чо-руткан. Аңаа хары кызыр бар арга, кулавырларын шып ажылгап, күш-ажылын бедик бугуруучулук чезир алыр хе-рек.

Бирги чартык чылда болган хожуушкыларын дүргөн ууттук, деңизин юбилейге чедишкенин ужуражышкын-биле алган хүлээлелерин күтүскөн дөш дөштүг хемчеглерин ап чорудары — кол сорулгаларынын бирээс болур.

Г. ДОЛГОПОЛОВ,
СЭКП обкомунуң үлөтүр-транспорт
кандидатын өргөдөлүшү.

Комсомолчу сөс быжыг

Комсомол хураалында «В. И. Ленинни төртүтүшүн хүнү-ден бээр 100 чыл болуу оюнга тоелтиш» куражыры-биле колхозчу комсомолчу-аныяк-тарын сорулгаларын дугайында айтырып чугаала-жыр деп междо колхоз деңиз-көзүнө тарай берген.

Хайың биле Чумпуртай ажылын дооскан, кезекке чейин чүгө хураалга кандыг хүлээлге алдыр дүгүрүп өгөдөлү. Бир эвес шып са-наа кылып кылбайн, аас өдөр болза, сөзгөн сөз ажыл-хе-рек-биле дүшүшкөн бар бол-гай, сүмөлөжүр черде чоп-тук.

Колхозчу бугурууга планында төртүр чүс баш хойдан 90 хураган алыр эр-ден. Бир 95-ти дүгүрүтүр өстүр-рин хүлээлгелер кандыктал?

Хайың Свердлов ка-дайында айткан.

Шылар ирги бис бе, мал ажылында арга-дуражымыс база эмес болбай — деп, Чумпуртай Тамышан шала даалгалар харымалаан.

Ажыл-ишче төлөтүр аныяк назым, бугу аргаар бар турда шыдаар бис — деп, Хайың бугуруудиг чугаалаан.

Чумпуртай чөпшөргө-шени илериш бажын догаш кылган, хураалга ол дугайында санал бээрин Свердловга сүмөлөт.

Комсомол хураалы. Илет-кечир сорулгаларын, кызыл ажылдарын тодорай айт-кан. Салдар эресте. Комсо-молчулар ажылынын айы-биле ленинчи юбилейни тө-лөтүр утуктуу дөш бедиктег хүлээлгелерин ап турган.

Ам кымда санал барып? — деп, хураалдын дарга-ла-жы-зы айткан.

Мен болур ирги бе? деп чөпшөргөтүшкөн. Хайың Свердлов санал бээр-биле ту-руп келген.

Хойжу бригаданын боду-нуң ажылын чыгыштарга тапшытырар, тодорай хү-лээлгелеринче кииркен. Чөс баш төртүр хойдан 95 хура-ган алырын кадай-биле сү-мөлөткөдө болза, өскө иш-теринг хүлээлгелер бедик

болганында чүсө оонаштыр чүс хураганын алыр бис деп дилим-биле чугаалаан, оу-руп алган. Ону хураалдын кииржикчилер дөткөн, дөсөс комсомолчулар сөзгөн сөзүн амыл-херек кырынга ботан-дырып шыдаар дөргөсө бугу-руун илеришкен. Оон бээр чыл эрткен. Алдындагы хүлээ-лгелер канчаар күтүскөнгө тодорай чугаалап болур. Аныяк малчынар Хайың Свердлов биле Чумпуртай Та-мышан чүс баш төртүр хойга оонаштыр чүгө эвес, харын 112 хураганын дүгүрүтүр өстүрүш, колхозчулар дуга-лап.

Комсомолчу өг-бүдө 4 чыл бурунгар «Ала орук» колхоз-ка хей кадарын киирген. Бо аразында ажылга кызымак-тай-биле, муракчы хойжу-ларын арга-сүмөсү бодунга таарыштыр алышкан келге-ниден чедишкенин болган.

Комсомол хураалына хүлээлгелер алган, оон кан-чаар ботандыраар хемчеге-рин сүмөлөткөн көргөн бис. Состу чугаалаптар беле-не болбай, оу ажылга көргүзүр хой күштү, аргааларын, мерге-жилдиг негээр. Ыланган ком-сомолчу сөзүстү элээр дөш бис эвес күжүшкенин иш-теринг үндүрүш — деп, Ха-йың чугаалаан.

Аныяк хойжулар эрткен чылын малдын чыгыс смир-тигенин кичөөгөйи са-зып каш удаа оларын солаан түнөөлөдө хойларын дө-гүлөдө эки болган. Кыш-таанда, чааанда кайжааларын мурунда турганында эки-жиди кылып алган. Комсо-молчу кадарчылар дүгүрүтүр эштеринг үлөгери-биле хой оодлашкынын чыгыс эр-те февраль айла чорудары таарымчалыг деп санап ту-рар. Ол үдө хой семс-шым-рак, хураганын аарычач эвес болур. Ону чеди алы-ры-биле боозалдыгы ааотех-нистеринг сүмөсү бугуруу чо-гуур үзүндө организаци-коруткан. Хойларга, чаш ху-раганын чидиртир эки шы-

нарыг көк сөгенин белет-көөш, кыштаага чедирин ал-ган.

Хойнуң кышкы одарын шып таарыштырар чөгүмчалыг деп Хайың Свердлов санап турар. Күзүн хойнуң боозу биче, хар чуга, соок эвес үдө ыраккы одаларга, хаттыг, соок хүнперде ыжык черле-ге кадарарын чүгүмчүтүп Хойлар төртүр чөпшүлүк бергенде кодадан ырак эвес камнап алган оларын ажыл-галап келген.

Хураганын дүгүрүтүр өстүрүш, ажаары хойжу-нуң ажылында чыгыштыг үс ол. Хайгаарал, ажаалдын биче-даа кошмак кылбайн, сакма-чиртеринг күш-ажылын чоп-тук таарыштыр тургузары, сүмөсү бээр эң не ажыктыг — деп, Чумпуртай ажыл-иш дөпчүзү-биле тайылбырлаар.

Аныяк ажылчыларын бот-бүгү чорутуп келген ажыктыг хемчеглерин халаа барбаан. То-роон 364 хойдан 410 хура-ганын алган, бир баш хойга оонаштыр дүк кырып алыр планын ажыра күтүскөн. Ми-чанган Эрин районда му-ракчы хойжуларын олдуру-че киирп, комсомолчу сөзүн элээр.

Амгы үдө комсомолчу хой-жулар Бай-Хемде чылгаалап, смиртигенин организациг чорутуп турар. Кыштаагы септелгенин дооскан, 370 ху-раган киир чаш кажааны боттары кылып алган. Хойжу бригаданын кезигүүнери-биле Хайың Свердлов сөнгөн бе-леткелинде илдепелгит киир-жи турар.

Баштайгы чедишкенингер мензөргөмөй, оу улам бы-жылаар, көвөдөр, В. И. Ленинни төртүтүшүн хүнү-ден бээр 100 чыл болуу оюнга улам бедик көргүзүлгелер таарыштыр сорулгалар аныяк хойжулар, сөзгөн, шүдүгү ажылдап кииркен.

Х. ТААН-ОЛ.

ЧУРУНГА: комсомолчу хой-жулар Хайың Свердлов биле Чумпуртай Тамышан, С. ФЕОКТИСТОВУН ФОТОЗУ.

Тудугжуларнын чедишкенин

Владимир Ильич Ленин-ниң төртүтүшүнүн бээр 100 чыл оюнга тоелтиг ужу-ражык дөш Бий-Хем район-нун туудугжуларын аразы-на социалисттик чарык барык-ла ийи чыл бурунгаар эгелей берген.

Тудуг ажылдарын тем-пини дүргөдөлүшү оң чарык чогуур түнөөлү берген. Соолгу үш чылдар иштинде районга ийи Кузугура бажы-ным, үш көдөз клуб, чеди кы-зыл-булуннар болгаш библио-тегалар, ийи школа, уруглар баштары, магазинер, чунар-башынар немешкен. Оон ийи бугурулгенин хей тууду-лары кылдыган.

Чүгө бо чылдын бир ху-гаар чартында алдан кварти-раларын ажылгалаа киирген. Ол дөргө эрткен бугу чыл-дында хей болган. 62 ду-гаар көжүр чорутуу механиз-м-таттыган туудуг колонназы эки ажылдап, туудугу чарык чыл планын 118 хуу, оон иштинде чуртталга бажына-рын ажылгалаа киирерин 170 хуу күтүскөн. Бригадалар аразында социалисттик чарык-ка эш Гладковтун удурткан бригаданы эң дөргө түнөөлүг болуп үнгөн. Ол ышкаш «Өкө», «Саян» совхозтарынын тууду-жулары база-ла эки ажыл-лаанар.

К. МААДЫ.

Ээлчеглиг

ужуражышкын

СЭКП-нин Улуг-Хем райо-ну районун удуртук ажыл-агыйларын, совхозтарын ди-ректорларын, колхозтар баштаар черлеринин дарга-лары-биле чер-чеге районун ажылчы чогуунуң ужуражы-газын эрттирерин чыгыс удаа аас чорутуп келген. Ындыг ужуражыга чокта чаш «На-мырал» совхозтуң Кызыл-Даг салбырында болган. Аңаа пар-тия райкомунун бирги секре-тары эш Буяны дөлегей бай-далында дугайында лекция номчаан.

Районун көдөз ажыл-агый өргөдөлүшүн начальниги эш Ирма, райүүсөөм даргазы эш Байкалов, районун туудуг өргөдөлүшүн эш Малыев, ажылчын кооперациондан эш Наскыл, совхоз директору эш Прошев болгаш өскөдөр-даа ужуражылга киирп, тус-бүрү харылап турар алы-рынын аайы-биле информация-ларын кылганар. Чон санал-чалын чугаалаан.

С. САРЫГ.

„...КЕЛИР ҮЕ АНЫЯКТАРЫНЫ..“

Ленинчи юбилейге уткуштур

1.

«Бис кеалир үениң пар-тияны бис, а кеалир үе аныяк-тарын. Бис чартыкчылар-нын партияны бис, а чартык-чыларын аныяктар кезеде кү-лөдөн-биле элээр. Бис эргин-лик иринең улар эрес-ма-ды; демексиде партияны бис, а аныяктар илдеңге кезеде бир дугаарында баарлар» деп, В. И. Ленин билгезе.

В. И. Ленин баштаан комму-нисттер партияны коммуни-сттик аныяктарын элөөлүн тургузарынын элөөлүсү болу-п, коммунизм дөш демексе-ге аныяктарын, оон органи-зациаларын ужу-дузазын дугайында айткыларын теория талазы-биле эң баш-тай ханы бугу талазы-биле ажылдап кылган. Чаа тургу-зугуна тивелгелер дөш аныяк-тарын мобилизациялап эң дөргө кеалир — сорулгалы-ның, мендүгүчү талазы-биле коммунисттик, составы маса-дыг, ажылынын принциптери болгаш аргаларын талазы-би-ле боду тускый аныяктар ор-ганизациаларына аныяк оол-дар, кыстары каттыштырар болур деп В. И. Ленин санап турган.

1918 чылдын октябры 29-та аныяктарын болгаш тараачын аныяктарын бирги бүтүр-сөз сыйдаш комсомолду тө-рүтүшкенин чаралаан. Ажыл-чын болгаш тараачын аныяк-тарын, өске-даа сопнал бө-лүктөрүн, муракчы төлө-лөкчелерин комсомол партия-нын, удуртулгазы-биле иле-иле база организациаларына белен сыйып каттыштырган. Комму-низм тургузар, аныяк сал-гаччыларын коммунисттик идеалдарга бердингенин дөшүгүн кижиздирер талазы-биле партияга дузаалары — комсомолду кол сорулгалы оон деп, В. И. Ленин тараг-лаан.

Чаа кийизилде тургуза-рында аныяктарын ролууна дугайында марксизм-лени-низмдин эң чүгө теоретик-тик документин, өзү оор салгалыкларын коммунисттик буга кижиздирерин про-граммасы Россиянын аныяк-тарын Коммунисттик Эвеле-тин III съездинде Ленинни төгөтүп чугаа-а болур. Ком-сомол боду догандар мило-нов-миланов аныяктарын сый-лык каттыштырар, чурттуу аныяк оолдар, кыстарын эдир-тер ужурун, аныяктар эвеле-тин аныяктарын коммуни-сттик буга кижиздирерин хө-рөңгө илдепелгит уугу, иш-тигизиле калбак, бот-тыма-гыр болур деп, Ильич негеш чорашан.

Оон чугаалааны: «Комму-нисттик аныяктарын элөөлө болза кандыг-даа ажылга бо-дуну дузазын көргүзүп, бо-дуну иштиндеги илдепелгит тур-бар болушкын бөлүк болур ужурун». А бистин комсомо-лусу Владимир Ильичиниң ышчар көрүп күзөп чорашы-лет, харын-на аныяк шы-лачы болук болу берген. Ол — коммунизм дөш бүтүр-сөз демекселерин белеткээр-риниң шюлазы, ол — чурттуу

бүтүр-сөз политиктиг, ажыл-агый, культура амыралында чугула чери элээр. Оон хөдөңи — амааты дайынны чыгарында аныяк Совет рес-публиканын дайыннарын аныяктарын чыла шаап тур-ганы, Днепростит, Магнит-ныкы, Амурда Комсомоль-скы, Кузбасты, Туркестан — Сибирь демал-оруну оларын тууду турганы болур. Ленин-чи комсомолду кижиздир-кенин Ада-чурттуу Улуг дайынны фашисттик кула-нышкынын айылында уугу маалында демексе ол-тук. Түдүгүшкүнү мен-дүгө маалында демексе турганы дөш, комсомолду кижиздирер 7 мүн ажыг кижиздирер Совет Эвелединиң Маалыры атты тынысан, үп чартык миллион аныяктары ССР-иниң орденнери, медаль-дары-биле шаңалан.

Ленинчи айткышкынын барымдалаан, партия боду-нуң Программасында чуртка коммунисттик тургузушкуну чаш чаа чаадамыга комсомол-ду кол чугула сорулгаларын тодорайлаан. Партия комсо-молду коммунисттик тургузу-шкуну дөш демекселе тургузушкуну, чогадыкчы күш кылдыр кө-рүп турар, чурттуу улам бу-рунгар хожуушкынын чеди-лишкенин ботуру мар-ксизм-ленинизмдин идеалдары ботандырынга оон прак-тиктиг аныяк-чорудулазында хой-биле хамаарыт.

Комсомолду аныяк-чору-дугаада оон 50 чыл оюнга холбаткылар байырыг ху-раал СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары Л. И. Брежневти чугаа-а бо чөдө эң чугула до-кумент болур. «Коммунизмге өөрөнүр» деп Ленинниң дозун

Улуг Төрөн чуртуушкун хой миллион аныяк салгач-чыларын бир дайынчы отря-ды бистин Тыва АССР-ин аныяктары, оон комсомол органи-зациалары болуу турар. Чурттуу өскө-даа областтары-нда төлөлөкчелер-биле кал-ды бистин республиканын оолдар, кыстары беш чылдын чугула улус аныяк-агый объекттерининг — Ак-Дову-

Шуменск ГЭС-тер, Согу чүк биле Төштүк аразынын газ-мидыкчылыгын туудуу, Тольятти хоорайда автозавод тууду болгаш оон-да өскө ту-дуглар бар.

Совет тургузуу күрүшүн болгаш хей-иштинде аныяк-чорудулазын аныяктарын кай-каа-биле киирерин хан-дырган, ол — Ильичиниң үдө-илген турганын Коммуни-сттик партиянын Программасын-га быягылаан бир үдөсүн чүгү-дүр, мынчанга ол хөдө-кө оон кийизилген илдепел-гит. 350 мүн ажыг аныяк кий-изилер республикаларын Дө-дө Советтеринин, чер-чер Со-веттеринин депутаттары.

Чурттуу эрге-чарыгын Дөдө органы — ССР-иниң Дөдө Советинде аныяктарын 182 төлөлөкчелер бар.

Бейен чыл дүгүзүндө чүс миллион хире кийи илея та-лазы-биле комсомолду хүлээ-лгелер кижиздирген, оон кийизилген миллион-биле санаар аныяк кийилерин СЭКП-нин хүлээлгелерге хү-лөп алган.

Харын-на бо бүтүгүч хара-зында бистин Төрөн чуртуу-шкуну өндүрүлгө чедиш-кенингер комсомолду кий-изилер салымшыкын дөш, оон ажыл-чорудулазын Со-вет Эвелединиң алды орден-биле шаңап демдеген.

2.

Улуг Төрөн чуртуушкун хой миллион аныяк салгач-чыларын бир дайынчы отря-ды бистин Тыва АССР-ин аныяктары, оон комсомол органи-зациалары болуу турар. Чурттуу өскө-даа областтары-нда төлөлөкчелер-биле кал-ды бистин республиканын оолдар, кыстары беш чылдын чугула улус аныяк-агый объекттерининг — Ак-Дову-

Шуменск ГЭС-тер, Согу чүк биле Төштүк аразынын газ-мидыкчылыгын туудуу, Тольятти хоорайда автозавод тууду болгаш оон-да өскө ту-дуглар бар.

Совет тургузуу күрүшүн болгаш хей-иштинде аныяк-чорудулазын аныяктарын кай-каа-биле киирерин хан-дырган, ол — Ильичиниң үдө-илген турганын Коммуни-сттик партиянын Программасын-га быягылаан бир үдөсүн чүгү-дүр, мынчанга ол хөдө-кө оон кийизилген илдепел-гит. 350 мүн ажыг аныяк кий-изилер республикаларын Дө-дө Советтеринин, чер-чер Со-веттеринин депутаттары.

Чурттуу эрге-чарыгын Дөдө органы — ССР-иниң Дөдө Советинде аныяктарын 182 төлөлөкчелер бар.

Бейен чыл дүгүзүндө чүс миллион хире кийи илея та-лазы-биле комсомолду хүлээ-лгелер кижиздирген, оон кийизилген миллион-биле санаар аныяк кийилерин СЭКП-нин хүлээлгелерге хү-лөп алган.

Харын-на бо бүтүгүч хара-зында бистин Төрөн чуртуу-шкуну өндүрүлгө чедиш-кенингер комсомолду кий-изилер салымшыкын дөш, оон ажыл-чорудулазын Со-вет Эвелединиң алды орден-биле шаңап демдеген.

Улуг Төрөн чуртуушкун хой миллион аныяк салгач-чыларын бир дайынчы отря-ды бистин Тыва АССР-ин аныяктары, оон комсомол органи-зациалары болуу турар. Чурттуу өскө-даа областтары-нда төлөлөкчелер-биле кал-ды бистин республиканын оолдар, кыстары беш чылдын чугула улус аныяк-агый объекттерининг — Ак-Дову-

Шуменск ГЭС-тер, Согу чүк биле Төштүк аразынын газ-мидыкчылыгын туудуу, Тольятти хоорайда автозавод тууду болгаш оон-да өскө ту-дуглар бар.

Совет тургузуу күрүшүн болгаш хей-иштинде аныяк-чорудулазын аныяктарын кай-каа-биле киирерин хан-дырган, ол — Ильичиниң үдө-илген турганын Коммуни-сттик партиянын Программасын-га быягылаан бир үдөсүн чүгү-д

